

İKİLEMELER (TEKRARLAMALAR)

Anlamı ve anlatımı güçlendirip pekiştirmek amacıyla aynı ya da sesleri birbirine benzeyen sözcüklerin art arda yinelenmesiyle oluşan söz gruplarına ikileme denir.

İkilemeleri anlamı pekiştirmek ve güçlendirmek için kullanırız.

Örnek: İnsanlar **konuşarak** anlaşır.

İnsanlar **konuşa konuşa** anlaşır.

İkilemeler farklı şekillerde oluşturulur.

1) Aynı kelimenin tekrarlanmasıyla yapılır:

ağır ağır	güzel güzel	tatlı tatlı	konuşa konuşa
atlaya atlaya	koşa koşa	deste deste	soğuk soğuk

2) Zıt kelimelerin tekrarlanmasıyla yapılır:

iyi kötü	aşağı yukarı	büyük küçük	alt üst
düşe kalka	bata çıka	acı tatlı	ileri geri
eksik fazla	er geç	yerli yersiz	genç ihtiyar

3) Biri anlamlı diğeri anlamsız iki kelimenin tekrarlanmasıyla yapılır:

ev mev	kitap mitap	su mu	sıkı fıkı
tek tük	saçma sapan	ufak tefek	yatak matak

4) Her ikisi de anlamsız kelimenin tekrarlanmasıyla yapılır:

ıvır zıvır	çıtı pıtı	abuk sabuk	paldır küldür
apar topar	mırın kırın	süklüm büklüm	allak bullak

5) Yakın anlamlı kelimelerin tekrarlanmasıyla yapılır:

akıl fikir	ak pak	mal mülk	ev bark
------------	--------	----------	---------

6) Eş anlamlı kelimelerin tekrarlanmasıyla yapılır:

sağ salim	doğru dürüst	ses seda	güçlü kuvvetli
-----------	--------------	----------	----------------

7) Yansımayla yapılır:

tıkır tıkır	çatır çatır	horul horul	gümbür gümbür
-------------	-------------	-------------	---------------

İKİLEMELERİN GÖREVLERİ

1) İkilemeler isim olarak kullanılabilir:

Çarşıdan öte beri aldık.

Bu ıvır zıvırı tavan arasına kaldırın.

Babadan bize mal mülk kalmadı.

2) İkilemeler sıfat olarak kullanılabilir:

Bebeğin kırmızı kırmızı yanakları vardı.

Üzerinde eski püskü bir ceket vardı.

Sınıfta pırıl pırıl simalar vardı.

3) İkilemeler zarf olarak kullanılabilir:

Bu konuyu enine boyuna düşündük.

Öğretmen konuyu yavaş yavaş anlattı.

Çamura bata çıka ilerliyorduk.

4) Tekrarlar anlamı kuvvetlendirir, nesneye ve harekete çokluk, süreklilik ve beraberlik anlamları katar:

Mini mini çocuklar

Diyar diyar dolaştım.

Yaza yaza usandı.

İyi kötü bir şeyler yaptı.

5) Grubu oluşturan kelimeler çekim eki alabilir:

ev bark - evi barkı - evini barkını

akıl fikir - akı fikri - aklına fikrine

6) Çoğunda kelimelerin yeri değiştirilemez:

Eğri büğrü → büğrü eğri

Doğru dürüst → dürüst doğru

Abur cubur → cubur abur

7) İkilemeler daima ayrı yazılır ve ikilemelerin arasına virgül işareti KONULMAZ.

harılharıl - yanlış → harıl harıl - doğru

harıl,harıl - yanlış → harıl harıl - doğru

İKİLEMELER (TEKRARLAR) TEST

1-Aşağıdaki cümlelerde yer alan ikilemelerden hangisi yakın anlamlı sözcüklerden oluşturulmuştur?

- A) Gemiler geçer rüyalarımın yavaş yavaş gemiler.
- B) Yanında damla damla bittiğimi hissederim.
- C) Er geç bana hak vereceksin.
- D) Derdini bir gün bile doğru düzgün anlatmadı.

2- Aşağıdakilerin hangisinde ikileme **yansıma sözcüklerden** oluşmuştur?

- A) Bu sene listelere gümbür gümbür bir giriş yaptık.
- B) Arkadaşın uyudu herhalde, pek ses seda çıkmıyor.
- C) Güzel anacığım ak pak elleriyle yemek hazırlamış.
- D) Adam sinirli bir şekilde koş koş içeriye girdi.

3-Aşağıdakilerin hangisinde ikilemeyi oluşturan sözcükler **tek başlarına kullanılamaz**?

- A) Uzun bir yolculuktan sonra sağ salim eve döndük.
- B) Osman'ın kız arkadaşı hanım hanımcık biriydi.
- C) Başına geleceklerden habersiz saf saf bakıyordu.
- E) Bize haber gelince apar topar evden çıktık.

4- Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ikileme cümleye "**fazla özenmeden**" anlamı katmıştır?

- A) Saçma sapan şakalar yapmaktan zevk alan biriydi o.
- B) Makineyi yarım yamalak tamir etmiş.
- C) Odadaki ıvır zıvır şeyleri ortadan kaldırmalısın.
- D) Yağmur yağınca çamurda bata çıka ilerleyebildik.

5-Hangisinde ikilemeyi oluşturan sözcüklerin tek başına bir anlamı yoktur?

- A) Kamp ateşi için kısa kısa odunlar toplamıştık.
- B) Oluşturulabilire bu ekip harıl harıl çalışacaktır.
- C) Bu çalışmada tüm dosyaları ayrı ayrı inceleyeceğiz.
- D) Arabamız Elmadağ'ın yokuşunu ağır ağır çıkıyordu.

6-Aşağıdaki cümlelerin hangisindeki ikileme "**en fazla**" anlamına gelecek şekilde kullanılmıştır?

- A) Kendini güzel mi güzel bir kıza kaptırmıştı.
- B) Döne dolaşa yine başımıza kaldı bu iş.
- C) Pazardan ucuz ucuz şeyleri alıp gelmişti.
- D) Bu telefon çok çok iki yüz lira eder.

7- **İkileme oluşturan bazı kalıplaşmış sözlerin yerleri değiştirilemez.** Aşağıdaki cümlelerde verilen altı çizili sözcüklerden hangisinde bu kurala uyulmamıştır?

- A) Olayı yarım yamalak anlattı
- B) Sabuk abuk sözlerle herkesi sinirlendirdi.
- C) Her şey ayan beyan gözümüzün önünde gerçekleşti
- D) Okulunu ite kaka bitirdi

8-Aşağıdaki sözcüklerin hangisinde **ikileme yoktur**?

- A-Okuldan gelir gelmez ödevlerini yapmaya başladı.
- B-Yemyeşil kırlarda doyasıya eğlendik.
- C-Yatar yatmaz uyudu.
- D-Kaba saba tavırlarıyla herkesi üzüyordu.

9-Aşağıdaki tümcelerin hangisinde iki tane ikileme vardır?

- A-Temizlikçinin üstü başı kir pas içindeydi.
- B-Eve her gün yorgun argın dönüyor.
- C-Arka arkaya iki bardak çay içtim.
- D-Soğuktan dişleri takırdıyordu,tir tir titriyordu.

10-Her ikisi de anlamsız sözcüklerden oluşmuş ikileme hangi tümcede kullanılmıştır?

- A-Onun aldığı hediyeği mediyeyi istemiyorum.
- B-O sözlerini uzun uzun düşündüm.
- C-Küçükken kara kuru bir çocuktum.
- D-Süklüm büküm bir şekilde eve döndü.